

gåelse og fjernelse af forureningen, en forureningsbekæmpelse med store økonomiske konsekvenser.

Bjarne Holm Jakobsen

S. E. Jørgensen: Integration of ecosystem theories: a pattern. (Ecology and environment, vol. 1).

Kluwer, Dordrecht, 1992. 383, ill., 25 cm. USD 165,-.

Forfatteren har i mange år spillet en særdeles aktiv rolle i 'system-økologien', som forfatter af en lang række artikler, specielt om matematiske modeller anvendelse, og som tidsskrift-redaktør. Denne bog er et ambitiøst forsøg på at samle trådene op fra de seneste års udvikling inden for økosystem teori, bredt forstået. Dens hovedperspektiv er 'holistisk', og derved lægger den sig i forlængelse af den 'moderne' systemøkologi, med rødder tilbage til fyrrenes kybernetik og systemanalyse, der netop betonedede den helhedsprægede, system-orienterede forståelse. Det seneste par tiårs tendenser til opgør med system-økologien afspejler sig i denne bog i en pluralistisk fremstilling. En lang række forskellige syn på økosystem-teori er beskrevet: Den 'traditionelle' energetiske, her især fokuserende på benyttelsen af exergi-begrebet, netværks-analyse, katastrofe-teori og kaos-teori. Disse tilsyneladende meget forskellige begrebs- og teori-komplekser søges her integreret i et 'mønster', hvor de blot udgør forskellige, og indbyrdes compatible, synsvinkler på økosystem-teori. Forsøget er som sagt ambitiøst, og hvorvidt det er holdbart, skal jeg lade være usagt, men gennem sit brede perspektiv virker det i hvert tilfælde meget interessant og inspirerende. Netop derfor kunne bogen godt have fortjent et bedre layout og smukkere figurer.

Kjeld Rasmussen

Landscape boundaries: consequences for biotic diversity and ecological flows. A.J. Hansen & F. di Castri (eds.). (Ecological Studies, Vol. 92).

Springer, Berlin, 1992. XVII, 452 s., ill., 25 cm. GBP 70,50.

Bogen er, i lighed med de fleste andre bøger i den serie, som den indgår i, sammenstillet af en række artikler. Den er opdelt i fem hovedafsnit, som omhandler landskabsstruktur, biodiversitet, energi- og stofstrømme i landskaber, seks udvalgte case-studies og en syntese. Det centrale tema er overgangszonerne mellem forskellige økosystemer (eng. ecotones) og den rolle de spiller for bevægelserne af stof, energi og levende organismer i landskabet. Et af de væsentlige temaer i bogen er sammenhængen mellem landskabsstruktur og en bæredygtig udnyttelse af landskabet. Med sine 22 bidrag når bogen vidt omkring i emnekredsen. Begreber og det teoretiske grundlag til analyse af landskabsgrenser introduceres således i et par kapitler. En del af de øvrige bidrag præsenterer forskellige typer af kvantitative analyser, baseret på empiriske eksempler. Endelig redegøres der i de indledende og konkluderende kapitler for, hvilken central rolle overgangszonerne (ecotones) ofte spiller for dynamikken i landskabet. Bogen er på mange måder inspirerende, men den store bredde i indholdet gør, at den enkelte læser næppe vil finde det lige interessant at fordybe sig i samtlige bidrag.

Anette Reenberg

D.Chester: Volcanoes and society.

Arnold, London, 1993. XII, 351 s., ill., 24 cm. GBP 16,-.

Denne bog er en lærebog for universitetsstuderende om, hvorledes vulkaner påvirker vores samfund, men det gælder kun bogens sidste halvdel. Bogen indledes med en for sammenhængen unødvendig gennemgang af ekstra-terrestriske vulkaner. Herefter følger en meget grundig gennemgang af vulkaners geologi – fra pladetektonik over magmakamre til vulkan- og lavatyper, vulkanske landskaber, pyroklastiske aflejringer etc. Først på side 158 tages der fat på vulkaners indvirkning på vores samfund. Der indledes med et kapitel om vulkanske gasser og deres betydning for klimaet. Herefter følger et kapitel om forudsigelse af vulkanudbrud. Bogen afsluttes med et par kapitler om, hvorledes man i forskellige dele af verden forholder sig til at leve i nærheden af vulkaner, samt om hvilke konsekvenser de forskellige strategier eller mangel på strategier kan have. Bogen indeholder megen information, og bogens første kapitler er en meget sober introduktion til vulkanologien. Det er imidlertid ærgerligt, at kapitlerne om vulkaner og samfund kun fylder halvdelen af bogen og klart er mere overfladiske end de første kapitler. Det havde været mere ærligt at kalde bogen "An introduction to volcanology". Stilmæssigt har bogen store kvaliteter. Sproget er flydende, facts er samlet i letoverskuelige tabeller, og der er mange litteraturhenvisninger. Figurmateriale er lidt sparsomt for en lærebog, men de enkelte figurer er gennemarbejdede og let forståelige.

Morten Rasch

S. L. Cutter: Living with risk, the geography of technological hazards.

Arnold, London, 1993. X, 214 s., ill., 24 cm. GBP 13,-.

'Living with risks' er en udmærket introduktion til den store problemkreds, der kan kaldes 'teknologiske risici'. I bogen behandles emner som klassifikation af risici, deres perception og mulighed for måling af farlighed. Desuden diskuteres bekæmpelsen af risici, hvorunder specielt det offentlige indsats. Som eksempler er særlig brugt den kemiske industris og den nukleære energis problemer. De forskellige former for risici har karakteristiske geografiske former, der bør udforskes nærmere – men emnekredsen er kolossal!

Sofus Christiansen

Expert systems in environmental planning. J. R. Wright et al. (eds).

Springer, Berlin, 1993. XXI, 331 s., 25 cm. DEM 118,-.

Det lidt gammeldags og i nogen sammenhænge belastede begreb "ekspertsystemer" skal her forstås bredt, idet denne bog indeholder beskrivelser af en række applikationer, hvor der anvendes "intelligent" software af vidt forskellig type til opstilling af beslutnings-støttesystemer (DSS), rumlig modellering (GIS) mv. Beslutningsstøttesystemer er karakteriseret ved at indeholde en modelleringskomponent m.h.p. konsekvensberegninger. Eksemplerne hentes hovedsageligt indenfor miljøplanlægning og -overvågning. Bogens opdeling i 4 hovedgrupper virker ikke naturlig, men trods den noget heterogene fremtræden giver artiklerne mange udmærkede og illustrative eksempler på mulige applikationsområder for viden-baseret software. I mange artikler